

Az MTA Könyvtár és Információs Központ Munkaterv

2022

Az MTA Könyvtári Bizottsága

2021. december 16-ai ülésén elfogadta.

Vezetői összefoglaló

Az MTA Könyvtár és Információs Központ 2022. évi munkatervében kiemelt helyet kap a 2019 - 2023 stratégiai időszakra meghatározott feladatok végrehajtása. Stratégiánk alapján továbbra is hangsúlyos az országos tudományos információs rendszer kialakításában való szakértői munkánk és a tudományos kutatói tevékenység folytatása. Folytatjuk a muzeális értékű dokumentumok digitalizálást. A hagyományos könyvtári és levéltári feladataink mellett fontos szerepet kap a két országos közfeladat ellátása. Az Elektronikus Információs szolgáltatás (EISZ) működése kapcsán az Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) által kiadott országos nyílt tudomány irányelvek mentén bővítjük a kiadókkal kötött átmeneti szerződések körét, a nyílt hozzáféréssel elérhető magyar affiliációs publikációk számát. Folyamatosan vizsgáljuk a Magyar Tudományos Művek Tára munkáját, kapcsolódási lehetőségeit a magyar tudományos leőhelyadatbázisokhoz. A könyvtár a következő évben folytatja könyvkiadói tevékenységét a gyűjteményeiben található értékes művek és kéziratok tanulmánnyal, esetenként fordítással ellátott hasonmás kiadásával és a könyvtárban folyó munka kapcsán kialakult gyakorlatok közreadásával. Fontos kiemelni, hogy a kutatási és a könyvkiadási programot már az MTA közelgő bicentenáriumi ünnepségét előkészítendő terveztük meg.

Irányítás, menedzsment

A Könyvtár tevékenységét és céljai megvalósítását nagyban befolyásolják a koronavírus-járvány kapcsán életbe lépő esetleges korlátozások. A jelenlegi tervet a lezárásokhoz és a remélt feloldásokhoz igazítva tudjuk megvalósítani. Minden bent töltött időszak alapvető feladata az esetleges otthoni munkák lehetőségének a kialakítása.

A Könyvtár megemelt költségvetése lehetővé teszi a tervezett gyarapítást és szakmai feladatok vállalását, ugyan a rezszi árak emelkedése bizonyára hatással lesz a Könyvtár költségvetésére is. A 2022-as költségvetési emelés (90 mFt) egyharmadát már januártól a megemelt rezsiköltség viszi el.

A Könyvtár 2019-2023 időszakra vonatkozó stratégiája alapján aktívan hozzájárulunk az országos kutatástámogatási rendszer működéséhez, szolgáltatásainkat fejlesztjük, és növeljük láthatóságunkat.

Nemzetközi együttműködéseinket tovább erősítjük, és újabb partnerintézményekkel kötünk megállapodásokat. 2022 őszén megrendezzük a Focus on Open Science nemzetközi konferenciát, mely egyben 20. évfordulója a nyílt tudományos publikálás kezdetének is. A konferencián kiemelt figyelmet szentelünk a 2002 Budapest Open Access Initiative-nak és az azóta elért eredmények elemzésének.

Továbbra is terveink között szerepel a Könyvtár állományában őrzött perzsa kéziratok anyagra épülő nemzetközi tudományos ülés szervezése, mely ugyancsak a koronavírus-járvány miatt hiúsult meg ugyanúgy ahogy a marokkói nemzeti könyvtárral megkötendő együttműködést is 2022-re halasztottuk a határok lezárása miatt. Tovább folytatjuk a 2024-es nagyszabású „Dunhuang Budapesten” kiállítás szervezését a Szépművészeti Múzeummal és a Dunhuang Academy-vel, illetve az európai nagy nemzeti gyűjteményekkel.

A 2020-ban elhalasztott LIBER Journées könyvtárvezetői szemináriumot terveink szerint 2022 májusban tudjuk megtartani.

Szakmai továbbképzés

Stratégiánkban megfogalmazott célkitűzések alapján továbbra nagy hangsúlyt fektetünk munkatársaink továbbképzésére megújuló szolgáltatásaink érdekében. A külső szakemberek által tartott továbbképzéseket kiegészítjük belső képzésekkel. Könyvtárunk munkatársai, akik egy-egy szakterület felelősei, csoportos oktatás formájában adják át a kollégáknak az intézményben meglévő tudást. Éves tervet készítünk a továbbképzések ütemezéséről, figyelembe véve az előző években megvalósult továbbképzéseket. A 2022. évre vonatkozó képzési tervben 50 fő (a dolgozók 43%) továbbképzése szerepel.

Az országos közfeladatok ellátása, illetve országos kutatási programok, évfordulós ünnepség sorozatok pénzügyeinek lebonyolítása mentén a Gazdasági Igazgatóság dolgozóira egyre nagyobb teher hárul, ezért kiemelten figyelünk szakmai továbbképzésükre.

Országos közfeladatok

Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT)

Az MTMT működését folyamatosan biztosítjuk. Erőfeszítéseket teszünk arra, hogy a magyar tudománypolitika irányítói, az egyetemek és a kutatóintézetek vezetői ne a kereskedelmi érdekeket kiszolgáló nemzetközi adatbázisokra építsenek döntéselőkészítő munkájukban, hanem a saját maguk kitalált, és közpénzen megvalósított MTMT-re. A COMPASS+ és az MTMT adatátvételi lehetőségeit is fejlesztjük.

Elektronikus Információs szolgáltatás (EISZ) Nemzeti program

Az EISZ működését folyamatosan biztosítjuk. Tárgyalásokat kezdeményezünk a magyar kiadókkal is átmeneti szerződések kötésére, a nyílt hozzáféréssel megjelenő publikációk számának növelésére. A COMPASS+ és az MTMT adatbázisokat összekötjük.

2022. novemberében megrendezzük a Focus on Open Science nemzetközi konferenciát.

Gyűjteménygondozás

Visszamenőlegesen folytatjuk a dokumentumok RFID címkékkel való ellátását 2022. évben is, a feldolgozatlan hagyatékok ütemterv szerinti megjelenítését az elektronikus katalógusban, elkezdjük a 17–18. századi nyomtatványok autopszián alapuló rekatalogizálását. Kézirattárunk új kincse, az Erdélyi Tár feldolgozása az integrált rendszerben és a repozitóriumban kiemelt feladatunk 2022. évben és legalább még azt követően két évig. A Régi Könyvek Gyűjteménye folytatja a 16. századi könyvek autopszián alapuló leírását és ellenőrzését, a nyomtatott katalógus előkészítését.

REAL repozitórium

Fontos feladatunk továbbra is a magyar tudományos művek online elérhetőségét biztosítani. A repozitórium szoftverének technikai fejlesztése és a szerver kapacitásának növelése 2022-ben továbbra is elengedhetetlen feladatunk. Helyet biztosítunk kisebb egyetemek és kutatóintézetek számára tudományos munkáik megőrzésére és szolgáltatására, gazdagítva ezzel a nyílt hozzáférésű dokumentumok körét, és a tudománypolitikai elemzések bázis korpuszát.

Digitalizálás

Pályázati lehetőségek mentén 2022-ben is folytatjuk az MTA-hoz köthető könyvek digitalizálását, a kutatói igények, a nemzeti évfordulók kapcsán, de főként az MTA bicentenáriumi megünneplését szolgáló egyedi digitalizálást végzünk. Az Országos Széchényi Könyvtárral kötött megállapodás alapján folytatódik a Szántai-térképgyűjtemény digitalizálása, illetve az Elischer Goethe Gyűjtemény kotta-anyagának közös nyilvánosságra hozatala.

Raktározás

A Könyvtárhoz tartozó belső raktárakból folyamatosan szállítjuk a felújított és kibővített törökbálinti raktárba a különböző gyűjteményrészeket. Az Akadémiai Levéltár anyagának szortírozása és rendezése folyamatos.

Restaurálás, kötészeti munkák

A különgyűjtemények állományában lévő veszélyeztetett dokumentumok egy részének restaurálása pályázatok és külön finanszírozás mentén folytatódhat. A törzsgyűjteményben lévő dokumentumok kötészeti felülvizsgálata alapján éves szinten kb. 200 dokumentum kötészeti javítására van pénzügyi fedezetünk.

Szolgáltatások

Olvasótermi állomány

A törzsgyűjtemény olvasótermi állományának átrendezését továbbra is folytatjuk a legfrissebb szakirodalom szabadpolcos átrendezésével.

Akadémikus bibliográfia készítése

A 2022-ben folytatjuk a 2000 óta elhunyt akadémikusok tudományos és tudományos ismeretterjesztő műveinek bibliográfiáját, melyet az MTMT adatbázisba töltünk fel kapcsolódva a Bicentenáriumi feladatokhoz.

Open Journal Systems (OJS)

Az elmúlt időszakban sikeresen beindított OJS szolgáltatásunkat az év során bővíteni szeretnénk újabb szerkesztőségek bevonásával, a meglévők (37 folyóirat) nyilvánossá tételével.

DOI azonosítók

A megnövekedett DOI regisztrációk miatt online oktatásokat tartunk a szolgáltatást igénybe vevők számára.

Kutatási adatkezelés könyvtárszakmai támogatása

2022-ben is folytatni kívánjuk a Nyílt Tudomány támogatása részeként a kutatási adatok kezelésének könyvtárinformatikai-módszertani támogatását, valamint támogatjuk a HRDA működését.

Kiállítások

2022 tavaszán az Országos Széchényi Kör által meghirdetett gyermekrajzverseny nyertes alkotásaiból kiállítást endezünk.

A sárospataki Rákóczi Múzeummal és a Tokaj-Hegyalja Egyetemmel együttműködésben 2022 tavaszán Sárospatakon rendezünk időszaki kiállítást az MTA Könyvtárban őrzött Thomas Ender akvarelljeiből.

A 2021-ben Indiában bemutatott Kőrösi Csoma Sándor kiállítást az MTA KIK –ben is szeretnénk a hazai közönség számára is elérhetővé tenni.

Ligeti Lajos, a Keleti Gyűjtemény alapítójának, a Magyar Tudományos Akadémia tagja születésének 120. és halálának 35. évfordulója alkalmából kiállítást rendezünk a Keleti gyűjteményben őrzött hagyatékából.

Stein Aurél születésének 160. évfordulójára fotókiállítással készül a Könyvtár.

Konferenciák (a koronavírus helyzettől függően)

A perzsa kéziratok kapcsán nemzetközi szemináriumot tartunk, melynek időpontjáról folyamatosan egyeztetünk az iráni féllel.

A Scientific Knowledge Services szolgáltatóval közösen 2022 őszén ismét megrendezzük a nagy sikerű Focus on Open Science nemzetközi konferenciát.

A LIBER (Európai Kutatókönyvtárak Egyesülete) Journées könyvtárvezetőknek tartott nemzetközi szemináriumot 2022 májusában rendezzük.

Az MTA KIK kutatási tevékenysége

Az MTA KIK 2019–2023 stratégiája alapján egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk tudományos arculatunk kialakítására. 2021-ban folytatjuk a megkezdett munkákat:

- részt veszünk az MTA bicentenáriumi ünnepeit előkészítő kutatásokban
- saját muzeális állományunk tudományos szintű feltárása (gyűjtők és gyűjtemények az MTA KIK állományában, MTA történeti forrásai az Akadémiai Levéltárban, Batthyány-hagyaték, Nemzeti Casino Könyvtára)
- Folytatjuk az OTKA programjainkat (Esterházy kutatások, Nicasius Ellebodus levelezésének kiadása).
- A 2019-ben a Leuveni Egyetemmel közösen alakított nemzetközi kutatócsoport (STS Research Group) munkájának folytatása, nemzetközi megjelenítése (rangos publikációk és rendezvények formájában).
- Rendszeres, illetve eseti tudományometriai, kutatásértékelési és tudományelemzési szolgáltatások az MTA vezetői fórumai és beszámolóí (MTA Közgyűlése, Országgyűlési beszámoló stb.) részére.
- Együttműködésben foglalt, társfinanszírozott kutatásértékelés, tudományelemzés és tudományos információszolgáltatás a hazai akadémiai szféra és a tudománypolitika szereplői – kutatóhelyek, finanszírozó szervezetek stb. – részére (ELKH, NKFIH, egyetemi szféra).
- A Szegedi Tudományegyetemmel kötött együttműködés értelmében az SZTE könyvtár-informatikus mesterképzésére tervezett tudományometriai szakirány szakmai gondozása.
- Könyvtártudományi kutatások, a HRDA (Hungarian Research Data Alliance) csoport munkájának bemutatása a hazai kutatási adatokkal kapcsolatos vizsgálataikról.

- Munkatársaink részt vállalnak különféle egyetemeken folyó OTKA kutatásokban.

Könyvkiadás

2022-ban is folytatjuk megélénkült könyvkiadói tevékenységünket.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának közleményei. Új sorozat

- 47(122) **Open Science, Open Data. A magyarországi kutatási adatok hozzáférhetővé tétele**, szerk. Holl András *(megjelenés ideje: 2022 harmadik negyedév)*

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Kézirattárának katalógusai

- 26. Krähling Edit: Radnóti Miklós és felesége kéziratosa hagyatéka *(megjelenés ideje: 2022. első negyedév)*

Keleti tanulmányok – Oriental Studies

18. Kőrösi Csoma Sándor: **Alexander-könyvek**, fordítás, átírás, kísérő szöveg Orosz Gergely *(megjelenés ideje: 2021 második negyedév)*

Könyvtártörténeti füzetek (SZTE BTK és THE Kulturális Örökség Tanulmányok Tanszékkel közösen)

- XV. **Intézményi- és magángyűjtemények 1609–1750.** Könyvjegyzékek bibliográfiája, Összeáll. és szerk. Monok István *(megjelenés ideje: 2022 első negyedév)*

Esterhazyana – A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Esterházy-közleményei (közös kiadás a Kossuth Kiadóval)

- **Esterházy Pál és Thököly Éva levelezése**, sajtó alá rend. Viskolcz Noémi, Zvara Edina, Király Péter, Kiss Erika *(megjelenés ideje: 2022. harmadik negyedév)*
- **Kismartoni ferences könyvtár, 1722** / Zvara Edina *(megjelenés ideje: 2022. harmadik negyedév)*

Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez (Az SZTE BTK Régi Magyar Irodalom Tanszékkel együttműködve)

16/6. Erdélyi könyvesházak 1575–1800, szerk. Bándi András, Monok István, Verók Attila *(megjelenés ideje: 2021 első negyedév)*

A Kárpát medence magyar könyvtárainak régi könyvei (THE Kulturális Örökség Tanszék, EME, SZTE BTK-val együttműködve)

- 14. Gyulafehérvár, Szeminárium: Alvinc bulgariták (Veres Annamária, Szűcs Judit) *(megjelenés ideje: 2022 szeptember)*

A Kárpát medence kora újkori könyvtárai (THE Kulturális Örökség Tanszék, SZTE BTK-val együttműködve)

11. Hursán Szabolcs: **Batthyány Lajos nádor műveltsége. A barokk kultúra és a felvilágosodás határán** (megjelenés ideje: 2021. második negyedév)

11. Bíró Gyöngyi: **A kolozsvári unitárius polgárság olvasmányai** (megjelenés ideje: 2021. harmadik negyedév)

Burgenlandische Forschungen (a Burgenlandische Landesregierung-gal együttműködve)

- Monok István: **Bibliotheken und das Lesen in Westungarn des 16–17. Jahrhunderts** (megjelenés ideje: 2022 harmadik negyedév)

Akadémikus székfoglalók

Az osztályelnökökkel való egyeztetés alapján alakul ki a székfoglalók kiadása.

Akadémiai Levéltár

Az Akadémiai Levéltár kiemelt feladata 2022-ben is a kutató- és ügyfélszolgálat ellátása, és ehhez kapcsolódóan az új és a régi átvett anyagok rendezése, és az ezekben az iratokban levő átfedések megszüntetése, a jegyzékek digitalizálása lesz. Komoly munkát jelent minden évben az MTA Titkárságáról beérkező irattári anyag átvétele, az MTA Titkársága számára továbbra is ellátjuk a napi ügyvitelhez szükséges iratok előkeresését. 2022-ben kiemelt feladat a Bicentenáriumi kutatásokhoz kapcsolódó levéltári iratok előkészítése, az Akadémia és az Akadémiai Könyvtár történetének kutatása.

Belső ellenőrzés

A 2022. évi ellenőrzési témák a következők:

- 2021. évi ellenőrzések során feltárt hiányosságok kapcsán tett intézkedési javaslatok végrehajtásának teljesülése,
- az MTA KIK Gazdasági osztály ellenőrzése,
- A Tudományelemzési és Tudománypolitikai Osztály működésének ellenőrzése
- A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály működésének ellenőrzése.

I. Mutatók az 51/2014. (XII. 10.) EMMI rendelet alapján

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
Heti nyitvatartási órák száma (a könyvtár székhelyén)	63	63
A tárgyévben a könyvtárat aktívan használók száma	1458	1600
A könyvtári honlap-látogatások száma	528.473	600.000
A könyvtár honlapja (teljes webhely) hány nyelven érhető el	2	2
A könyvtári honlap tartalomfrissítéseinek gyakorisága (alkalom/hónap átlagosan)	15	15
A könyvtári honlap tartalomfrissítésének száma összesen	180	180
A könyvtár által az Országos Dokumentumellátási Rendszerben szolgáltatott dokumentumok száma	668	700
A könyvtárban használható adatbázisok száma	45	45
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatások száma, a szolgáltatásokat igénybe vevő használók száma	4 szolgáltatás 7456 felhasználó	4 szolgáltatás 7000 felhasználó
A könyvtári OPAC használatának gyakorisága (használat/év) (kattintás az OPAC-ra)	267909	270000
Tárgyévben a könyvtár által nyílt hozzáférésű publikációként elérhetővé tett dokumentumok száma	26309 (REAL gyarapodás)	15500
A kölcsönzések száma dokumentumtípusonként	könyv: 40678 folyóirat: 20661 microfilm, microfiche: 50 kézirat: 65318	könyv:41000 folyóirat: 20000 microfilm, microfiche: 50 kézirat: 65000

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
Irodalomkutatások, témafigyelések száma	50	50
Fogyatékossgal élők könyvtárhasználatát segítő IKT eszközök száma	1	1
A fogyatékossgal élők számára akadálymentes szolgáltatások száma	3	3
A könyvtár által szervezett:		
digitális kompetenciafejlesztési, információkeresési ismereteket nyújtó nem formális képzések száma és azokon résztvevők száma	0	0
akkreditált képzések, továbbképzések száma és azokon résztvevők száma (MTMT képzés + EISZ adatbázisbemutató+ belső képzés + DOI, OJS)	10 alkalom, 254 fő	50 alkalom , 700 fő
könyvtárhasználati foglalkozások száma és azokon résztvevők száma	3 alkalom 28 fő	10 alkalom 250 fő
A könyvtár oktatást, képzést, könyvtári tevékenységeket támogató kiadványainak száma	29	15
Saját könyvtári hírlevél megjelenésének száma	76 blog bejegyzés	75 blog bejegyzés
A könyvtár megjelenésének száma a médiában	2	3
A használói elégedettségmérések száma, a válaszadó használók száma/alkalom (átlag)	0	0

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
Az iskolai közösségi szolgálatot a könyvtárban teljesítők száma és a szolgálat fogadására a köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma	1	10 fő
A könyvtárban foglalkoztatott önkéntesek száma	7	7
A könyvtárral írásos együttműködést kötő civil, határon túli, vállalkozói stb. partnerek száma/év	9	10

II. Gyűjteményfejlesztés

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
A könyvtári állomány éves gyarapodása (a könyvtári katalógusban a tárgyévben rögzített rekordok száma)	18678	10000
Gyűjteményből tárgyévben apasztott dokumentumok száma	27	30
Kötelezpéldányként kapott és nyilvántartásba vett dokumentumok száma	800 db	800 db
Az állományellenőrzés keretében ellenőrzött dokumentumok száma és %-os aránya az ellenőrizendő állományhoz képest	0	.0

III. Gyűjteményfeltárás

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	OPAC: 18685 REAL: 26309 rekord	OPAC: 15000 REAL: 25 000 rekord

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	10261	10000
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	0,45	0,45
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama napokban kifejezve	30 nap	30 nap
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	100%	100%

IV. Tudományos kutatás

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
A könyvtár összes publikációinak száma és ebből a könyvtár szakemberei által készített, nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent publikációk száma	95 (MTMT)	100
Idegen nyelvű publikációk száma	11 (MTMT)	15
A könyvtár által kiadott kiadványok száma	29	15
A könyvtár szakemberei által tartott előadások száma	25	50
A könyvtár szakemberei által elvégzett szakértői tevékenységek száma	0	0
A könyvtár által szervezett konferenciák száma és az azokon résztvevők száma	1 alkalom 84 fő	5 alkalom 500 fő
A könyvtár szakembereinek konferencián való részvételének száma	10	20
Képzésben, továbbképzésen részt vett dolgozók száma	27 fő	30 fő

V. Rendezvény, kiállítás

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
A könyvtárban a tárgyévben szervezett helyi, megyei és országos szintű közösségi programok, rendezvények száma összesen és az azokon résztvevők száma	24 alkalom 840 fő	40 alkalom 1000 fő
Tárgyévben szervezett konferenciák száma és az azokon résztvevők száma	1 alkalom 84 fő	5 alkalom 500 fő
A könyvtárban szervezett időszaki kiállítások száma és látogatóinak száma	2 alkalom 3467 fő	5 alkalom 7000 fő
Egyéb rendezvényeken résztvevők száma	25 alkalom 375 fő	30 alkalom 500 fő

VI. Állományvédelem

Mutatók	2021. évi tény	2022. évi terv
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	6000 könyv fertőtlenítés 11 dokumentum restaurálása 50 könyv kötéseti javítás 9 iratfolyóméter fertőtlenítése	5 iratfolyóméter fertőtlenítése
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	16047 (digitalizálás)	15000 (digitalizálás)